

MS - 046

Fourth Semester B.Com. Examination, May 2011

(F+R) (07-08 and Onwards)

LANGUAGE SANSKRIT - IV

Pancharatnam (Drama), Lekhya Samudheshaha (Prachina Vanijyam)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 90

*Instruction : Answer in Kannada, English or Sanskrit.**ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.*

I. एतेषां द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत । (10×2=20)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

Answer **any two** of the following questions.

1) 'पञ्चरात्रम्' नाम नाटकस्य शीर्षिकां विशदयत ।

'ಪಂಚರಾತ್ರಂ' ನಾಟಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ.

Analyse the Title of the Drama 'पञ्चरात्रम्'.

2) 'पञ्चरात्रम्' नाटके दुर्योधनस्य पात्रम् ।

'ಪಂಚರಾತ್ರಂ' ನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ದुर್ಯೋಧನ' ನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ.

Sketch the character of 'दुर्योधन' as depicted in 'पञ्चरात्रम्'.

3) भासमहाकवेः देश-काल-कृतीः अधिकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत ।

ಭಾಸಮಹಾಕವಿಯ ದೇಶ-ಕಾಲ-ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the place-date style and works of Bhasa.

II. एतेषु चतुर्णां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत । (5×4=20)

ಯಾವುದಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain **any four** stanzas.

1) तृप्तोऽग्नि हविषामरोत्तममुखं तृप्ता द्विजेन्द्रा धनै-

स्तृप्ताः पक्षिगणाश्च गोगणयुतास्ते ते नराः सर्वशः ।

हृष्टं सम्प्रति सर्वतो जगदिदं गर्जनृपे सद्गुणै-

रेवं लोकमुदारुरोह सकलं देवालयं तद्गुणैः ॥

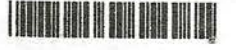
2) यदि विमृशसि पूर्वजिह्वतां मे

यदि च समर्थयसे न दास्यतीति ।

शरशतकठिनं प्रयच्छ हस्तं

सलिलमिदं करणं प्रतिर्गहाणाम् ॥

P.T.O.

- 3) गुरुकरतलमध्ये तोयमावर्जित मे
श्रुतमिह कुलवृधैर्यत् प्रमाणं पृथिव्याम् ।
तदिदमपनयो वा वञ्चना वा यथा वा
भवतु नृप । जलं तत् सत्यमिच्छामि कर्तुम् ॥
- 4) यदि स्वचक्रोद्धतरेणुदुर्दिनं
रथं समासाद्य गता बृहन्नला ।
परान् क्षणैर्नेमिरवैर्निवारयन्
विनापि बाणान् रथ एव जेष्यति ॥
- 5) जानाम्येतान् निग्रहादस्य दोषान्
को वा पुत्रं मर्षयेच्छनुहस्ते ।
इष्टापत्या किंनु दुःखे हि मग्ना
पश्यत्वेनं दौपदीत्याहृतोऽयम् ॥
- 6) वयं व्यपाचित्य राणं प्रयामः
शस्त्राणि चापानि रथाधिरूढाः ।
द्वावेव दोर्भ्यां समरे प्रयातौ
हलायुधधैव वृकोदस्थ ॥

III. कन्नड भाषया आंग्लभाषाया वा अनुवदत ।

10

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ.

Translate into English.

- शकुनि : (आत्मगतम्) अहो शठः खल्वाचार्यः स्वकार्यलोभान्मां सान्त्वयति । (सर्वे परिक्रम्योपविशन्ति ।)
दुर्योधन : मातुल! पाण्डवानां राज्यार्थं प्रति को निश्चय ।
शकुनि : न दातव्यामिति मे निश्चयः ।
दुर्योधन : दातव्यामिति वक्तुमर्हति मातुलः ।
शकुनि : यदि दातव्ये राज्ये किमस्माभिः सह मन्त्रयसे । ननु सर्वमेव प्रदीयताम् ।
दुर्योधन : वयस्य अङ्गराज । भवानिदानीं न किञ्चिदाह ।
कर्ण : इदानीं किमभिधास्यामि ।

ಅಥವಾ/OR/ಅಥವಾ

वृद्धगोपालकः गावो मेऽहीनवत्सा भवन्तु । अविधवाश्च गोपयुवतयो भवन्तु । अस्माकं राजा विराट एकच्छत्रपृथिवीपतिर्भवतु । महाराजस्य वर्षवर्धनं गोप्रदानं निमित्तमस्यां नगरोपवनवीथ्यामायान्तु गोधनं सर्वे च कृतमङ्गलामोदा गोपदारका दारिकाश्च तावत् । एषु जैष्ठ्यं गत्वानुभविष्यामि ।

IV. एतेषु त्रयाणां वाक्यानां ससन्दर्भं विवरणं लिखत ।

(4×3=12)

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

Explain **any three** of the following with reference to context.

- 1) मम कार्यक्रियैव मुखोदकमस्तु ।
- 2) गज इव बहुदोषो मार्दवेनैव ग्राह्यः ।
- 3) आवां तव युद्धे पराक्रमं द्रष्टुमिच्छामः ।
- 4) न्यस्तशस्त्रं हि को हन्यादर्जुनं पितरं स्मरन् ।
- 5) अहो उत्सिकः खल्वयं क्षत्रियकुमारः ।
- 6) यूथे प्रयाते कलभो गृहीतः ।

V. द्वयोः लघु टिप्पणीं लिखत ।

(4×2=8)

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ:

Write short notes on **any two** of the following :

- 1) प्रवेशकः ।
- 2) कर्णः ।
- 3) उत्तरकुमारः ।
- 4) पितामह भीष्मः ।

VI. 'लेख्यं निर्णायकं परम्' इति वाक्यस्य महत्त्वं निरूप्य, वृत्तलेख्यमुद्दिश्य प्रबन्धमेकं लिखत ।

12

“लेख्यं” निर्णायकं परम् - ಈ ವಾಕ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ವೃತ್ತಲೇಖ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Explain the significance of the statement 'लेख्यं निर्णायकं परम्' and write an essay on 'वृत्त लेख्य' ।

ಅಥವಾ/OR/ಅಥವಾ

“आय-व्यय लक्षणम्” अधिकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत ।

‘ಆಯ-ವ್ಯಯ ಲಕ್ಷಣ’ವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on आय-व्यय लक्षणम् ।

VII. द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(4×2=8)

ಎರಡನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

Write short notes on **any two** of the following.

- 1) सादि लेख्यम् ।
- 2) अर्थशास्त्रम् ।
- 3) क्रयपत्रम् ।
- 4) प्रज्ञापनापत्रम् ।